

de smukkeste Vidnesbyrd om Toldnedsættelsernes opdragende Virkning, den toldbeskyttede Industri nogen Sinde har præsteret. Jeg vil meget anbefale ærede Medlemmer at se paa dette interessante Bilag, der findes paa Side 14 i Tillæg B 1881—82. De Herrer sige her: „Ved Toldloven af 4de Juli 1863 blev Papirtolden nedsat fra 4 Sk. og 2 $\frac{1}{2}$ Sk. pr. Pund til 2 $\frac{1}{2}$ Sk. og $\frac{1}{2}$ Sk. pr. Pund.“ Altsaa, man gik paa den ene Sats ned med 37 pCt. og paa den anden med 80 pCt. Man nedsatte altsaa Papirtolden meget betydelig den Gang, uagtet allerede tidligere den Beskyttelse var bortfalden, som Papirindustrien her i Landet havde sikret sig gennem et Udførselsforbud paa Klude. Den Slags Udførselsforbud hørte tidligere ogsaa til de protektionistiske Midler, som man anvendte for at støtte en Industri. Men nu sige Fabrikkerne videre, og det er Kernepunktet i deres Argumentation mod ny Toldnedsættelser: „Ved Indførelse af forbedrede Metoder, ved Anbringelse af betydelig Kapital til Omdannelse og Forbedring af Maskiner og Bygninger, lykkedes det de indenlandske Papirfabrikker at møde denne Nedsættelse af Tolden samt at optage Konkurrencen med Udlandet; og det indenlandske Markeds Behov blev fuldstændig tilfredsstillet ved Anlæget af flere ny, betydelige Fabrikker.“ Altsaa: Tolden bliver nedsat! „Hvad skulle vi gøre,“ sige Fabrikkerne, „nu blive vi selvfølgelig ruinerede!“ Nej, tværtimod, deres egne Ord give os al ønskelig Oplysning. De indføre „forbedrede Metoder“, de „anskaffe ny Maskiner“, de foretage „store Nybygninger“, og de oprette „flere ny Fabrikker“, saaledes at de blive satte i Stand til fuldstændig at dække det indenlandske Forbrug! Og efter at denne Medicin, denne Toldnedsættelse, efter de Herrer's egne Ord har virket saa aldeles fortrinlig, komme de med en ubegribelig Mangel paa Logik og anbefale den stik modsatte Medicin til os her i Rigsdagen.

Endvidere skal jeg omtale ganske kort en Industri, *Stearinindustrien*, hvis Ønsker ere fremsatte paa en saadan Maade, at de gaa for Regning af en eneste Fabrikant. Han siger nemlig, han er den eneste Stearinfabrikant her i Landet. Det er altsaa ikke noget vidtløftigt Maskineri at underkaste Kontrol her, idet der, som sagt, kun findes den ene Mand. Og denne Mand udtaler, hvad han ønsker, og hvad han finder, Rigsdagen er forpligtet til at yde. Han erklærer i sit Andragende, at han beskæftiger 20 Mænd og nogle og tyve Kvinder. Han siger

fremdeles, at han ved en mindre Forøgelse af denne Arbejdsstyrke vil kunne opnaa at tilvirke 800,000 Pund Stearinlys om Aaret. Hvad forlanger nu denne Mand for at kunne holde denne udmærkede Miniatur-Industri gaaende med en Maksimal-Produktion af 800,000 Pund Lys? Han forlanger ikke mindre, mine Herrer, end en aarlig Toldunderstøttelse — jeg beder Dem lægge Mærke til, at det handler om en *aarlig* Understøttelse af 100,000 Kr. Og den Mand er sikkert bleven i højeste Grad forbavset ved, at vi ikke paa Rigsdagen med Begejstring accepterede hans Argumenter og sikrede ham de 100,000 Kr. — eller lidt mere. Jeg anfører dette Eksempel, fordi det viser den typiske Tankegang hos en Del af vore Fabrikanter, der ere komne saa fuldstændig bort fra at betragte sig som et Led af Samfundet med Samfundsrettigheder, men ogsaa med Samfundsforpligtelser, at de tværtimod anse sig selv for velgørende Anstalter, som Samfundet med den største Tak og Paa-skønnelse maa bringe store Ofre for at holde i Live.

Jeg vilde svigte min Pligt, hvis jeg ved Omtalen af Storindustrien ikke i Korthed omtalte Gardinfabrikationen her i Landet. Landstinget havde i 1889 taget den fornuftige Beslutning at nedsætte Tolden paa forskellige Bomuldsvarer, bl. a. Gardiner, fra 1 Kr. til 42 Ø. Det var for 10 Aar siden. Der blev den Gang indført flere Hundrede Tusinde Pund Gardintøj her i Landet, Tolden var jo 1 Kr. Pundet, og Staten havde saaledes heraf en aarlig Indtægt af flere Hundrede Tusinde Kroner. Efter at Landstinget havde fattet den Beslutning at nedsætte Tolden fra 1 Kr. til 42 Ø., kom der et Andragende fra Ejerne af to Gardinvæve, der vare indførte fra Udlandet og opstillede i en anden Mands Lokaler. Disse Folk følte sig i høj Grad forurettede over dette Indgreb i deres borgerlige Erhverv og forklarede det høje Landsting, at Gardiner maatte betragtes som Luksusartikler: Folk kunne jo undvære Gardiner, naar de ikke have Raad til at købe dem, hvorfor vilde man da ikke her sætte en høj Told paa Luksus, det har jo altid været Landstingets Opfattelse. Da Landstinget læste dette Andragende, følte det øjeblikkelig sin Samvittighed banke og skyndte sig hurtigst muligt at sætte Tolden op igen fra 42 Ø. til 1 Kr. Der er gaaet en halv Snes Aar siden, og nu skal jeg give Dem Resultaterne. Indførselen af Gardiner er gaaet ned til 20,000 Pund i 1897; den indenlandske Produktion er